

Postřehy z technické komise CIBE ve švédském Malmö – část 2.

INSIGHTS FROM CIBE TECHNICAL RECEPTION CONTROL COMMITTEE IN MALMÖ, SWEDEN – PART 2

Toto sdělení z technické komise CIBE (TRCC) navazuje na článek v předchozím čísle, který byl zaměřen spíše na obecnější záležitosti a představení pěstování cukrovky ve Švédsku. Budeme pokračovat konkrétními problémy a tématy posledních let: cercosporióza a cukernatost, regenerativní zemědělství, strip till (strip crop), snižování emisí skleníkových plynů, carbon farming (uhlíkové zemědělství) a další.

V začátku ještě zmíním zajímavou informaci k výkupu řepy, která by nás mohla inspirovat, a to je věc paušálu na seřez. Do roku 2022 Švédsko aplikovalo paušál na seřez cukrovky při výkupu ve výši 3,65 %, byl složen z odpočtu na top táru 2,65 % a 1 % bylo odečteno za ulepou vodu na bulvách po vyprání vzorku. Od roku 2023 se tento paušál již neaplikuje, je nulový. Je to logický stav, protože cukernatost se stanovuje z celé bulvy, a ne z dořezané cukrovky. Oproti tomu v Čechách stále paušál existuje (necelá 3 %) a cukernatost je stanovována z celé řepy (vč. hlavy bulvy, na kterou je odpočet váhy).

Cercosporióza jako fenomén roku 2024 v EU

Všichni pěstitele v Evropě řešili stejný problém, napadení porostů od poloviny léta houbovou chorobou cercosporiózou, která někde rychleji, někde pomaleji decimovala listový aparát až do retrovegetace. Tím se snižovala cukernatost ve sklizni, a to výrazně i o 1,5–2 % oproti normálu. Působil i vliv vlhčího ročníku obecně a záplav ve středovýchodní Evropě v září. Výjimkou

Obr. 1. Cercosporióza trápila pěstitele v celé Evropě

proto nebyly cukernatosti v první třetině kampaně pod 14 %, občas i pod 12,5–13 %, to již je úroveň cukernatosti krmné řepy.

Kolegové z evropských zemí hlásili při diskusích u kulatého stolu „katastrofu“. Několik příkladů: V Belgii měli cercosporiózu téměř na všech polích, u řady odrůd byl chrást téměř celý hnědý a cukernatosti okolo 15,9 % (snad se zlepšením). V Německu byly porosty s cercosporiózou velmi variabilní, i když byl fungicid aplikován 4×, počátkem kampaně byla cukernatost jen kolem 14 % a velmi těžko se dosahovalo 16 %. Ze strany delegátů z Německa padla věcná připomínka a velká obava ze skladování řepy s velmi nízkou cukernatostí pro zpracování v únoru 2025, kdy by měla kampaň končit. Zástupce Francie vyjádřil obavu, že nebude docíleno výnosu ani 11,6 t·ha⁻¹ bílého cukru, to bude výrazně pod víceletým průměrem v důsledku nízké cukernatosti a cercosporiózy, kromě ní se přidává i padlí. Obdobný stav byl hlášen i z Nizozemska s cukernatostí max. 15,4–15,5 %, což je pro zemi neobvyklé, cukernatost bývala vždy od začátku kampaně nad 16 %. Masivní rozšíření choroby jako před 4 lety hlásilo také Rakousko, cukernatost byla okolo 16 % a predikovaný výnos standardní (16%) řepy 78 t·ha⁻¹. Z Rumunska k tomu zazněly navíc špatné zprávy o poškození 4–7 tis. ha houbou *Macrophomina phaseolina*, tato plocha nebude asi ani zpracována. **Indicie hovoří jasně – jedná se o velmi špatný rok z pohledu kvality cukrovky, mohl by se stabilizovat trh s cukrem v roce 2025.**

Bylo zmíněno šlechtění na cercosporiózu, SBR a RTD syndromy s vlivem na pokles cukernatosti a výnosů. Zajímavé byly informace z jednoduchého pokusu užití fungicidů: bez fungicidu byl výnos bílého cukru 11 t·ha⁻¹, po aplikaci mědi 12,2 t·ha⁻¹, po aplikaci starších fungicidů pak 13 t·ha⁻¹ a nové fungicidy (nové úč. l.) přinesly výnos 13,8 t·ha⁻¹. Jinak vlivem SBR byl deklarován pokles výnosu až o 30 % a pokles cukernatosti v absolutní hodnotě až o 5 %. Je třeba to dále sledovat, i v kombinaci s RTD.

Další aktuální témata pro agronomii

Jak bylo zmíněno, diskutovaly se otázky spojené s regenerativním zemědělstvím, uhlíkovým zemědělstvím a snižováním emisí skleníkových plynů. Belgie představila cíl být do roku 2050 v regenerativním zemědělství emisně neutrální, do roku 2030 snížit emise o dalších 30 %, navíc omezit hnojení dusíkem o 20 % a více pro nižší emise N₂O. Doporučeno je aplikovat max. 110 kg·ha⁻¹ N, což je snížení o 15 %, zároveň by se měly zvýšit výnosy řepy o 4 %. Je to zajímavé, bude-li to však fungovat dlouhodobě, nevíme. Mají se využívat inhibitory nitrifikace a snížit emise N až o 40 %. Přejít z orby na minimalizaci a fixovat až 1 t ekvivalentního CO₂ na hektar. Padla řada zajímavých doporučení a budou tématem další společné diskuse.

Jan Křováček, SPC Čech